

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Työllisyyspolitiikan makrotaloudellinen ulottuvuus"

(1999/C 368/13)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 27. toukokuuta 1999 työjärjestyksen 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti laatia lisälausunnon aiheesta "Työllisyyspolitiikan makrotaloudellinen ulottuvuus".

Asian valmistelusta vastannut "talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus" -jaosto antoi lausuntonsa 29. syyskuuta 1999. Esittelijä oli Vasco Cal.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 20. ja 21. lokakuuta 1999 pitämässään 367. täysistunnossa (lokakuun 20. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 76 ääntä puolesta ja 2 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

1. Talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen, että kuluvana syksynä näyttää toteutuvan sen aikaisemmassa, jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen valmistelua koskevassa lausunnossa⁽¹⁾ ilmaisema toive neuvoston, komission, Euroopan keskuspankin ja työmarkkinaosapuolten välisestä makrotaloudellisesta vuoropuhelusta Euroopan tasolla tarkoituksena parantaa palkka-kehityksen, budjetti- ja rahapolitiikan keskinäistä koordinoitua kasvun vauhdittamiseksi ja työllisyyden lisäämiseksi. Talous- ja sosiaalikomitea on tämän makrotaloudellisen vuoropuhelun osanottajien käytettävissä ja valmis tukemaan keskustelua perustamissopimuksissa määrätyn toimielinasemansa edellyttämällä tavalla.

2. Komitea korostaa, että makrotaloudellinen vuoropuhelu mahdollistaa kaikkien työllisyyteen vaikuttavien politiikkojen kokonaisvaltaisen tarkastelun. Tällöin työllisyyttä ei yritetä poistaa ainoastaan työmarkkinapolitiikan keinoin vaan soveltamalla samanaikaisesti kaikkia makro-taloudellisia politiikkoja. Talous-, tutkimus-, sosiaali- ja budjettipolitiikkaa toteutettaessa olisi otettava huomioon työllisyyden asettamat velvoitteet.

3. Komitea ei ole unohtanut yhteisön talouskehitystä (joka ei ole riittävän dynaamista) ja työttömyyttä (joka on keskimääräisesti liian yleistä) koskevia huoliaan ja havaintojaan, jotka se ilmaisee kohdassa 1 mainitussa lausunnossa. Nyt käsiteltävässä uudessa lausunnossaan komitea korostaa aieman lausuntonsa pääkohtia.

4. Komitea on entistä vakuuttuneempi, että vakaus- ja kasvupolitiikka (budjettivajeiden leikkaaminen, hintavakaus ja reaali-palkkojen nousu tuottavuuden suhteessa sekä investointien riittävä kannattavuus suuremman kasvun saavuttamiseksi) on ainoa oikea politiikka yhteisölle, joka on 90-prosenttisesti riippuvainen sisämarkkinoistaan. Vakaus- ja kasvupolitiikkaa on jatkettava tulevina vuosina. Nykyisessä suhdannetilanteessa

sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden velvoitteet huomioon ottaen budjettitasapaino ja valtion velan supistaminen on pidettävä Euroopan unionin pitkän aikavälin tavoitteina.

5. Jäsenvaltioiden on luonnollisesti valvottava, että talous-arvioita ei saneerata tuottavia investointeja vähentämällä – kuten eräissä jäsenvaltioissa on viime vuosina tehty – sillä se saattaisi pysäyttää alkaneen noususuhdanteen, joka on terveen perustilanteen ansiosta selvästi vallalla Euroopan unionissa. Tämä edellyttää varovaisuutta, mutta myös toimintaa. Tilanne ei enää nykyisin anna aihetta pessimismiin vaan avaa myönteisiä ja optimistisia näkymiä, koska taloussuhdanne on suotuisampi kuin kevään ennusteissa arvioitiin.

5.1. Komitean mielestä Euroopan unionilla on tarvittava taloudellinen, teknologinen ja taitotiedollinen perusta, jotta se voi ammentaa itsestään tarvittavat voimavarat taistelllessaan ulkopuolisia uhkia vastaan. Nyt kun tärkeimmät päätökset euron käyttöönotosta on tehty, yhteisön tulisi luottaa pääasiassa sisäisen kysynnän dynamiikkaan. "Euroopalla taloudellisen kokonaisuutena on hyvät kasvun mahdollisuudet, ja talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa tulisi ehdottaa tarpeellisia toimia näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi."⁽¹⁾

5.2. Komitean mielestä Euroopan unionin tulisi asettaa tavoitteekseen ainakin 3,5 prosentin kasvu keskipitkällä aikavälillä, jotta noin kymmenessä vuodessa luotaisiin riittävästi työpaikkoja työttömyyden vähentämiseksi nykyiseltä tasolta kolmeen tai neljään prosenttiin ja työllisyysasteen nostamiseksi lähemmäs 70 prosenttia. Näin komissiokin esitti syksyllä 1997 ensimmäisessä ehdotuksessaan työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi. On kuitenkin ymmärrettävä, että haasteet vaihtelevat maittain, koska eräät maat ovat saavuttaneet osan tavoitteista. Tämä paljastaa tarpeen jatkaa makrotaloudellista vuoropuhelua jäsenvaltiotasolla.

⁽¹⁾ Komitean 27. toukokuuta 1999 antama lausunto aiheesta "Talouskatsaus vuodeksi 1999 – EU:n talous euron käytön alkuvaiheessa – Kasvun, työllisyyden ja vakauden edistäminen", EYVL C 209, 22.7.1999 kohta 3.4.2.

5.2.1. Keskipitkän aikavälin kasvun täytyy perustua tuottavien investointien jatkuvaan kasvuun (noin 7 prosenttia vuodessa, jotta päästäisiin tähänhetkisistä 19 prosentista BKT:sta 22–23 prosenttiin BKT:sta) tarvittavien työpaikkojen luomiseksi ja sen välttämiseksi, että tuotantokapasiteetin puute synnyttäisi inflaatiopaineita. Pitkien korkojen taso ja yritysten kannattavuus ovat tällä hetkellä suotuisia. Täytyy vain löytää talouspolitiikka, joka mahdollistaa kestäväen kasvun ja kysynnän tarkoituksenmukaisen kehityksen. Tällaista politiikkaa on tuettava Luxemburgin ja Cardiffin prosessien puitteissa käynnistettyjen reformien kaltaisilla talousuudistuksilla. Uudistuksilla pyritään parantamaan yhtäällä työmarkkinoiden ja toisaalla tavara-, palvelu- ja pääomamarkkinoiden kilpailukykyä ja toimintaa.

5.2.2. Julkiset investoinnit ovat useissa jäsenvaltioissa kärsineet pyrkimyksistä saavuttaa lähentymiskriteerit Emun kolmanteen vaiheeseen siirtymiseksi. Komitea vaatii siis, että julkisten menojen uudelleenjärjestelyssä suositaan enemmän investointeja. Hallitusten tulisi tukea erityisesti yksityisen ja julkisen sektorin yhteisiä investointihankkeita. Tämän lisäksi yhteisötason aloitteet, esim. Euroopan laajuiset verkot, on syytä konkretisoida.

6. Tällä hetkellä vielä vaatimatonta taloudellista nousua tulisi vahvistaa toimenpiteillä, jotka stimuloivat investointeja ja yksityisten kuluttajien luottamusta. Itse asiassa investointien lisääntyminen parantaa työllisyysnäkyviä, ja se puolestaan valaa luottamusta kansalasiin, tuottajiin ja kuluttajiin. BKT:n nousu noin 0,5 % olisi omiaan vahvistamaan noususuhdannetta. Investointivaikutusten näkyminen tuotannossa kestää yli vuoden.

7. Kun otetaan huomioon haasteet, joita tieto- ja osaamisoyhteiskunta asettaa Euroopalle, yritysten kilpailuasemia yhä globaalistuneemmilla markkinoilla on tuettava erityisesti teknologia- ja osaamisalan investointeihin kannustavilla politiikoilla. Aloilla, joita maailmanlaajuistuminen ei välittömästi koske, investointeja voidaan käyttää kapasiteetin lisäämiseen, jotta saadaan tyydytettyä sisäinen kysyntä ja luotua uusia työpaikkoja. Rakennerahastojen uudella tavoitteella 3 pysytään todennäköisesti stimuloimaan jäsenvaltioissa merkittävässä määrin osaamisen kehittämispolitiikkaa samalla kun muitakin rakennerahastoista rahoitettavia kehittämistoimia. Myös perus- ja täydennyskoulutuksen merkitystä on korostettava. Työvoimapalveluilla on stimuloitava työllistettävyyttä samalla kun tuetaan ja neuvotaan nuoria ja työttömiä koulutuksessa, jotta he osaisivat hyödyntää taitojaan työtehtävissä. Olisi hyödyllistä, että työmarkkinaosapuolet valmistelisivat tämänsuuntaisia toimintaohjeita ja siten lisäisivät osaltaan työllistämispalveluiden dynamiikkaa.

8. Komitean mielestä tulisi tehdä kaikki voitava sisäisen kysynnän edistämiseksi sekä tuotantoinvestointien ja yritysten perustamisen yleisten puitteiden parantamiseksi. Tässä yhteydessä ja talousarvion rajoitteet ja talousarvion tuloja tasaava rooli huomioon ottaen sekä yritysten että kotitalouksien verorasituksen keventäminen saattaisi elvyttää investointeja sekä yrittäjien ja kuluttajien luottamusta. Komitea on jo vuosia vaatinut työvoimavaltaisten tuotteiden ja palvelujen alv-prosenttien alentamista tietyin edellytyksin niissä jäsenvaltioissa, jotka näin haluavat. Komitea on tyytyväinen komission asiaan liittyvään direktiiviehdotukseen, josta se on antanut varsin myönteisen lausunnon.⁽¹⁾

9. Euroalueen yhteinen rahapolitiikka, joka velvoittaa myös muut maat soveltamaan lähes samaa politiikkaa, on raskasta budjettipolitiikalle (verotus ja menot), jolla on samalla tuettava rahapolitiikkaa ja jossa on otettava huomioon jäsenvaltioiden suhdanteiden vaihteellinen poikkeavuus. Kyseessä saattaa olla merkittävin haaste yhteisen rahapolitiikan aloittamisen jälkeen. On korostettava, ettei budjettipolitiikan välttämätön koordinaatio merkitse saman politiikan pakollista soveltamista kaikissa jäsenvaltioissa.

10. Komitea korostaa kasvun olevan tärkein työpaikkojen luomisen perusta. Luxemburgissa esitettyjen työmarkkinapolitiittien toimien, joita täydennettiin Cardiffissa sovitulla palvelu- ja pääomamarkkinoiden rakenteellisella ohjelmalla, tulisi täydentää tarkoituksenmukaista kansantalouspolitiikan yhdistelmää, joka kattaa budjettipolitiikan, rahapolitiikan ja tulopolitiikan. Näin voidaan luoda luottamuksen ilmapiiri, joka stimuloi kulutusta ja investointeja ja siis elvyttää työllisyyttä kestävästi.

11. Komitea suosittelee jälleen palkankorotuksia, joissa otettaisiin huomioon paitsi (edelleen hyvin alhainen) inflaatio myös tuottavuuden kasvu sekä tarve taata (yhteisön alueella keskimääräisesti hyvä) yritysten kannattavuus ja ostovoiman lisääntyminen. Kulutuksen sekä yksityisten ja julkisten investointien kysynnän kasvun on aktivoitava talouttamme.

12. Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden rakennepolitiikoilla ja tutkimus- ja kehitysmekanismilla on tuettava työpaikkojen luomista siten, että toimista muodostuu kestäviä.

⁽¹⁾ Komitean lausunto "Neuvoston direktiivi direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta sisällyttämällä siihen mahdollisuus soveltaa koekieluontoisesti alennettua arvonlisäverokantaa erityisen työvaltaisiin palveluihin", annettu 26. toukokuuta 1999. EYVL C 209, 22. heinäkuuta 1999.

13. Komitea toteaa, että eräissä maissa pankit ovat viime kuukausina reagoineet huhuihin inflaation kasvusta nostaen kiinteistolainakustannuksia suhteettomasti (4,6 %:sta lähes 6 %:iin). Kiinteistolaina-kustannusten korotusta ei ole kompensoitu säästötilien koron nostolla, vaikka näillä tileillä on suuri merkitys kotitalouksien hyvinvoinnille kaikissa jäsenvaltioissa.

14. Komitea kiinnittää jälleen huomiota järjestelmäriskihin, joita aiheuttavat mm. luotonantajan toiminta (korkotason nousu), yhä pitemmälle kehitettyjen rahoitustuotteiden ilmestyminen markkinoille sekä nopeus, jolla osto-, myynti- ja muut rahoitusmääräykset pannaan toimeen. Komitea on tyytyväinen Kansainvälisen maksusuorituspankin (*Bank for International Settlements*) tekemiin uusiin aloitteisiin, joissa ehdotetaan pankkien rahoitusrakennetta (oman pääoman tärkeys), rahoituslaitosten pääoma-virtojen sisäistä ja ulkoista valvontaa ja maksuliikenteen osapuolten välisestä markkinakuria (avoimuus) koskevien vakavaraisuussääntöjen tiukentamista ja ennen kaikkea tehostamista. Komitean mielestä sääntöjä tulisi lopulta soveltaa kaikkiin rahoituslaitoksiin. Koska EU järjestää yli 60 % kehitysmaille myönnettävistä luotoista, komission tulisi laatia tarvittavat aloitteet ennen maaliskuuta 2000, jotta Euroopan unionin erityisintressit tulevat huomioon otetuksi Baselin komitean päätöksissä.

15. Uudet taloudelliset keskittymät (osuuskunnat, fuusiot, jättiläisyhtiöiden yhteisyritykset) saattavat olla tarpeen tuotan-

tokoneistomme kilpailukyvyyn parantamiseksi. Tästä johtuvia uudelleen-järjestelyjä ei kuitenkaan tule missään nimessä tehdä työntekijöiden kustannuksella. Työntekijöiden joukkokortisanomiset vaikuttavat kansalaisten luottamukseen ja kulutusky-syntään ja näin ollen talouden toimivuuteen ja kasvuun kokonaisuutena, ja siitä hyötyvät siten myös rahoitus- ja tuotantoalan suuret monialayhtymät.

Päätelmät

16. Komitea painottaa, että työllisyyttä edistävää vakaus- ja kasvupolitiikkaa on jatkettava. Lokakuussa järjestettävään makrotaloudelliseen vuoropuheluun osallistuvien – hallitukset ja komissio (budjettipolitiikka, rakennepolitiikka), Euroopan keskuspankki (rahapolitiikka) ja työmarkkinaosapuolet (palkkapolitiikka ja työmarkkinat) – tulisi jatkaa yhtenä rintamana kuluttajien ja investoijien luottamuksen vahvistamista kysynnän lisäämiseksi. Kysyntä yhdistettynä eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyyn lisäämiseen tähtääviin rakenneuudistuksiin on edelleenkin tärkein kasvua ja uusien työpaikkojen luomista edistävä tekijä.

17. Komitea on tyytyväinen Euroopan keskuspankin vakauspolitiikkaan. Huhtikuun 8. päivänä 1999 tekemällään päätöksellä laskea korkotasoa pankki antoi selkeän tuen vakautukselle ja siten kasvu- ja työllisyyspolitiikalle. EKP osoitti näin kantavansa vastuunsa, joka sille on säädetty perustamis-sopimuksessa.

Bryssel 20. lokakuuta 1999.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI